

ביצוע צלילת עומק למהלך שיתוף מקוון

בקצרה

שיתוף מקוון הוא שימוש בפלטפורמות דיגיטליות לטובת שילוב קולם של קהלים שונים בתהליכי קבלת החלטות, בדרכים מגוונות. במקביל ובנוסף לתהליכי שיתוף המתקיימים במרחב הפיזי, ההתפתחות הטכנולוגית מאפשרת למקבלי החלטות ולמגזר הציבורי להגיע לציבור רחב יותר דרך המחשב או הסמארטפון ולקיים עמם שיח חדש ודו-כיווני. בכלי זה נרחיב על דרכי השימוש בשיתוף מקוון, ונציע כללי אצבע וצעדים חשובים בדרך לביצוע.

למה זה טוב?

שיתוף מקוון מאפשר למקבלי החלטות להגיע אל אוכלוסיות שונות ואל הציבור הרחב, וכך להגדיל את מעגל השיתוף. מהלך מסוג זה מצריך תשומות מעטות באופן יחסי מבחינת עלויות כספיות, כוח אדם ומשאבים נוספים, ומאפשר איסוף ידע בצורה מובנית וקלה לניתוח. עם זאת, הערך של שיתוף מקוון מתבטא בעיקר ביכולתו להוות אמצעי משלים לתהליך שיתוף רחב יותר, הנעשה גם באמצעים פיזיים שונים.

מה זה שיתוף מקוון ולמה הוא משמש?

שיתוף מקוון הוא שימוש בפלטפורמות מקוונות (אתרי אינטרנט, רשתות חברתיות ואמצעים דיגיטליים נוספים) כדי ליצור שיח דו-כיווני בין ארגונים, מוסדות והתארגנויות לבין קהלי היעד, במסגרת מובנית, לטובת שיתופם בתהליכי קבלת ההחלטות. **שיתוף מקוון מאפשר לנו:**

- לשלב קהלים שונים שייקחו חלק וישפיעו על המהלך
- ללמוד על צרכים / בעיות מהשטח
- לקבל רעיונות לפתרונות אפשריים
- להאיר "נקודות עיוורות"
- להבין מהי מידת ההסכמה על נושא מסוים
- לתקף הנחות יסוד
- להתייעץ עם מומחים

1. איך נדע שזה מתאים לנו?

המדיה הדיגיטלית מאפשרת לנו להגיע אל קהלים רחבים יותר מאי פעם, אך עובדה זאת כשלעצמה לא בהכרח תורמת להשגת המטרות של תהליך השיתוף שלנו. כדי לבחון האם שיתוף מקוון הוא אכן הכלי המתאים, מומלץ לבחון כמה תנאי סף:

כמות או איכות? האם מטרת המהלך המקוון הוא להגיע לכמות גדולה של אנשים באמצעות הפצה רחבה, או להגיע אל קהל היעד הרלוונטי ביותר, גם אם הוא מצומצם? כוחו של שיתוף מקוון הוא בקבלת מידע ממספר רב של משתתפים, אולם לרוב, המידע שנקבל הוא שטחי יחסית או מוגבל רק לשאלות המסוימות ששאלנו.

מיהו הקהל שלנו ואיפה הוא נמצא? חשוב להגדיר את קהל היעד למהלך ולמפות את הזירות המקוונות בהן הוא פועל

האם הקהל שלנו יצליח להשתתף? חשוב לוודא כי לקהל שלנו יש את היכולות להשתתף ולהשתמש בכלים מקוונים. האם הוא פעיל ברשתות החברתיות? האם יש לו גישה לאינטרנט והרגלי שימוש מתאימים?

למה להשתתף? חשוב לוודא שקהל היעד אכן מתעניין בסוגיה ויש לו סיבה / תמריץ חזק מספיק כדי להשתתף.

איך נפיץ את השיתוף? לא מספיק לחשוב על השאלות ולהשקיע בבניית כלי נגיש ונוח, חשוב לוודא שיש לנו אפשרות להשקיע בדרכי הפצה ולהקצות לכך משאבים.

2. איך נבחר את פלטפורמת השיתוף?

שיתוף מקוון יכול להתבצע באמצעות מגוון כלים אינטרנטיים, כאשר בחירת הפלטפורמה תלויה בסוג התהליך, קהל היעד, סוג ההתייחסות שרוצים לקבל מהציבור, שיקולים תקציביים ועוד. לכל פלטפורמה שנבחר יש יתרונות וגם חסרונות שיש לקחת בחשבון. במקרים מסוימים נעדיף שימוש בפלטפורמות המבוססות על איסוף מידע מובנה וסדור כמו שאלונים וסקרים מקוונים, ולעיתים נבחר בשיתוף פתוח ורחב מאוד ברשתות חברתיות כגון פייסבוק ואינסטגרם.

גופים ציבוריים גדולים כגון משרדי ממשלה וגופים מוניציפליים מבצעים לרוב תהליכי שיתוף בסביבות היועצות מקוונת שנבנו במיוחד לצורך המהלך. זאת לאור הצורך לשלוט במרכיבים כגון סוג הדיון הרצוי, ניתוב של הדיון, יכולת לאסוף ולעבד את המידע, אבטחת מידע ועוד.

עם זאת, בישראל ובעולם קיימים לא מעט מוצרי מדף – מערכות לשיתוף מקוון שמוצעות כפלטפורמה בתשלום, על גביה ניתן לקיים מהלכי שיתוף תוך קבלת הדרכה וסיוע מהחברה שמוכרת את השירות. כל מוצר מדף כזה שונה מבחינת נראות ופונקציונליות. להלן רשימה של מספר פלטפורמות מהעולם ומישראל:

בישראל:	בעולם:
<p><u>תובנות</u> - פלטפורמת דיונים</p> <p><u>רייז-אייט</u> - דיונים ושאלונים</p> <p><u>INQL</u> - דיונים ושאלונים</p> <p><u>דליב</u> - דיון ויצירת הסכמות</p> <p><u>קונסנז</u> - יצירת הסכמות</p> <p><u>CR-SMART</u> - שאלונים ושיתוף</p>	<p><u>Bang the Table</u> - פורומים, רעיונאות, החלטות על בסיס גאוגרפי</p> <p><u>Ethlo</u> - שאלונים ושיתוף</p> <p><u>CitizenLab</u> - דיונים, שאלונים, וידאו קונפרנס, תקצוב</p> <p><u>PlaceSpeak</u> - כלי שיתוף קהילתי על בסיס גאוגרפי</p> <p><u>CivilSpace</u> - דיונים, שאלונים, תקצוב ועוד</p>

פשוט וחינמי:

גוגל דוקס, גוגל פורמס, airtable, trello, Padlet, סקר בפייסבוק, הצבעה באינסטגרם... תחשבו יצירתי

* מומלץ לבדוק מספר פלטפורמות לפני שמחליטים מהי הפלטפורמה המתאימה ביותר לגוף המשתף ולתהליך עצמו.

** שימו לב שלא כל מערכת תומכת בעברית באופן מלא

דוגמאות למהלכים של שיתוף ציבור מקוון מטעם ממשלות וגופים ציבוריים ניתן למצוא כבר בתחילת שנות ה-2000 ורובם מטעם שלטון מקומי (עיריות) וארצי (ממשלות). לרוב, מהלכים אלו התבצעו תוך שימוש בפלטפורמה מקוונת ייעודית כגון אתר אינטרנט שהוקם לטובת המהלך.

3. יוצאים לדרך – על מה להקפיד במהלך השיתוף

החלטתם לצאת לדרך? מצוין! הנה כמה כללי אצבע שיסייעו לכם בדרך לתהליך שיתוף אפקטיבי:

רצוי לשלב נציגי קהילות מגוונות כבר בתהליך התכנון, על מנת ששאלת השיתוף ודרכי הפצתה יותאמו למגוון רחב של קהלים, וכן תוכלו לזהות מוקשים ורגישויות.

אל תתעלמו מסוגיות שקשורות לזהות אתנית, דתית, מגדר וכדומה – אל תחששו לבקש מהמשתתפים מידע, כל עוד תסבירו להם בשקיפות למה הוא נדרש ומה יעשה איתו.

הקפידו להשתמש בתמונות המייצגות גיוון אתני ומגדרי. במאגרים כגון : Unsplash, Burst, Pixabay ניתן למצוא תמונות עם ייצוגים מגוונים.

את שאלת השיתוף מומלץ לנסח מנקודת מבט המדגישה את הערך שיש למשתתפים מהתהליך. לדוגמא: מה יסייע לך, מה יגרום לך להשתמש ב, איזו אפשרות את מעדיפה וכו'.

למדו את הפלטפורמות המקוונות בהן נמצאים חברי הקהילות השונות ובפעלו בהן – רשתות חברתיות, קבוצות ייעודיות בווטסאפ ובטלגרם, פורומים ועוד.

התאימו את השיתוף המקוון לשפות שונות, לא רק בתוכן אלא גם באסטרטגיה ובדרכי ההפצה. הנגישו את התוכן לבעלי מוגבלויות באמצעות נוסח הטקסט, יישומים מיועדים, גודל פונט וכו'.

מה הקהל מצפה שיקרה? חשוב להקפיד על שקיפות התהליך ותיאום ציפיות מול משתתפי המהלך – לעדכן אותם מה יעשה במידע שהם מוסרים, מה יהיו תוצאות המהלך ועל מה הם יכולים ולא יכולים להשפיע. רצוי גם לעדכן את המשתתפים בהמשך בתוצאות המהלך ובהחלטות שהתקבלו בעקבותיו.

הכלי שהוצג במסמך זה מסייע בבניית מהלך שיתוף מקוון. שיתוף מקוון הוא דרך פעולה אחת מסל כלים אפשריים לניהול תהליך שיתוף. כדי לקבל את מירב הידע והתובנות בשימוש בשיתוף מקוון, יש להקפיד על הדגשים הקטנים או הטכניים, לצד הגדולים והמהותיים. כלים נוסף שיכולים לסייע הם כלי לתכנון שאלון מקוון ו- 10 עקרונות של שיתוף מקוון.

